

Prezes Zarządu Związku Powiatów Polskich wystosował pismo do Ministra Rozwoju Regionalnego, w którym interweniuje w sprawie przewidywanej roli samorządu powiatowego w realizacji polityki miejskiej.

Podstawą do skierowania wystąpienia do Pani Minister Bieńkowskiej, była analiza projektu Założeń Krajowej Polityki Miejskiej do roku 2020. Dokument ten jest aktualnie przedmiotem prac Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego i jeszcze w tym miesiącu ma być przedmiotem obrad Rady Ministrów.

Związek Powiatów Polskich, przedłożony do rozpatrzenia przez Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, projekt Założeń Krajowej Polityki Miejskiej do roku 2020 opiniuje pozytywnie z uwagami.

Uzasadnienie

Związek Powiatów Polskich z dużym zadowoleniem przyjął rozpoczęcie prac nad Krajową Polityką Miejską. Wobec szczególnej roli miast, w tym miast powiatowych, w zaspokajaniu potrzeb lokalnych społeczności oraz kreowaniu rozwoju niezbędne jest stworzenie polityki ukierunkowanej na poprawę warunków ich funkcjonowania.

Niestety w przedłożonym do zaopiniowania dokumencie dostrzegamy pewne mankamenty, które – mamy nadzieję – zostaną usunięte w toku dalszych prac.

Nasz niepokój budzi:

1. Niezrozumiałe pomijanie w przedłożonym projekcie założeń roli samorządu powiatowego

Krajowa polityka miejska jest słusznie definiowana jako działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju miast i ich obszarów funkcjonalnych oraz wykorzystania potencjału miast w procesach rozwoju kraju. Miasta są zatem postrzegane nie jako wyalienowany twór, lecz jako centrum obszaru funkcjonalnego.

W naszej ocenie obszar funkcjonalny jest jednak definiowany zbyt wąsko. Przedłożone założenia odwołują się do definicji zawartej w koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, gdzie miejski obszar funkcjonalny to układ osadniczy, ciągły przestrzennie, złożony z odrębnych administracyjnie jednostek, który obejmuje obszar miejski i powiązaną z nim funkcjonalnie strefę zurbanizowaną (por. str. 6 założeń). Tymczasem rola miasta nie ogranicza się do przylegającej do niego strefy zurbanizowanej. Od zawsze istotą ośrodków miejskich było pełnienie funkcji centralnej dla otaczającego je regionu, np. sądowych, handlowych, administracyjnych, komunikacyjnych, oświatowych, kulturalnych.

Rozwój miast nie może się zatem odbywać w oderwaniu od otaczającego obszaru wiejskiego. Oznacza to jednak, że naturalną skalą w jakiej rozwój miast należy analizować jest skala powiatu.

Z tego względu niezrozumiałe jest pominięcie samorządów powiatowych jako podmiotów

współuczestniczących w realizacji krajowej polityki miejskiej (str. 5). Jest to zresztą niespójne chociażby z omówieniem podstawowych zasad prowadzenia krajowej polityki miejskiej, gdzie samorząd powiatowy jest wymieniony jako podmiot uczestniczący w procedurach koordynacji działań w ramach wielopoziomowego zarządzania (str. 8).

Nieuzasadnione pominięcie powiatów nastąpiło również przy omówieniu wyzwania 3.5 – poprawy jakości zarządzania i współpracy na obszarach miejskich, w tym na obszarach funkcjonalnych miast. W zawartej w tym punkcie diagnozie nie ma słowa o funkcjonowaniu powiatów i tworzeniu płaszczyzny współpracy z udziałem samorządu powiatowego – podczas gdy bez tego poprawa jakości zarządzania i współpracy będzie co najmniej niedoskonała.

Szczególnie rażące są założenia systemu zarządzania i realizacji krajowej polityki miejskiej (str. 22 i następne). Tutaj samorząd powiatowy nie tylko został pominięty, lecz wręcz zaproponowano rozwiązania podważające sens jego istnienia. Tytułem przykładu: na str. 23 wskazano, że funkcjonalne obszary miejskie, ubiegające się o otrzymanie środków finansowych z UE, będą zobligowane do przedstawiania strategii obejmujących jednostki administracyjne wchodzące w skład obszaru funkcjonalnego. W przypadku ośrodków lokalnych rolę taką mogłaby odgrywać strategia rozwoju powiatu.

Za niezbędne uznajemy przyznanie samorządom powiatowym odpowiedniej roli przy realizacji polityki miejskiej.

2. Niespójne stosowanie terminologii

Na str. 9 w ramach charakterystyki wyzwań stojących przez Polską i jej miastami w perspektywie 2020 roku podano, iż wyzwania te mogą mieć zarówno charakter problemu, jak i szansy. Wyzwanie jest związane raczej z trudnościami, a nie szansami; zatem dyskusyjne jest na ile wyzwanie może mieć charakter szansy. Jednocześnie przy planowaniu rozwoju za określenie przeciwstawne do „szansy” uznaje się „zagrożenie”, a nie „problem”.

Co więcej – w dalszej części dokumentu jako wyzwania są wskazywane nie tyle szanse, czy problemy, ale cele do osiągnięcia (por. str. 10 „wyzwaniem jest poprawa pozycji konkurencyjnej głównych ośrodków miejskich [...]” i następne).

W naszej ocenie należy dokonać przeglądu całości dokumentu pod kątem zastosowania jednolitej i spójnej terminologii.

3. Pobieżne potraktowanie problematyki ośrodków o charakterze subregionalnym i lokalnym

W przedłożonych założeniach niedostatecznie reprezentowana jest problematyka średnich i małych ośrodków miejskich. Najdobitniej widać to po przeglądzie zaproponowanych celów:

- cel pierwszy ukierunkowany jest na ośrodki o charakterze krajowym i regionalnym;
- cel drugi dotyczy co prawda małych i średnich miast, ale jedynie wybranych i znajdujących się na

obszarach problemowych;

- cel trzeci ukierunkowany jest na obszary zdegradowane – w praktyce wybrane ośrodki miejskie lub dzielnice miast;
- cel czwarty i piąty mają charakter ogólnozarządczy.

Oznacza to, że w koncepcji krajowej polityki miejskiej praktycznie brak jest pomysłu na znalezienie sposobów wsparcia ośrodków subregionalnych i lokalnych. Bezwzględnie konieczne jest znalezienie takiego pomysłu.

Wnosimy o wprowadzenie do założeń krajowej polityki miejskiej celu strategicznego dotyczącego wszystkich miast średnich i małych.

4. Ścisłe powiązanie gospodarki opartej na wiedzy z głównymi ośrodkami miejskimi (ośrodkami metropolitalnymi)

Uszczegóławiając pierwszy z celów szczegółowych polityki miejskiej wskazano, że w ramach tego celu realizowane będą działania związane ze wzmocnieniem pozycji konkurencyjnej głównych ośrodków miejskich, wspierając w nich rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach. Nie negując konieczności wzmocnienia roli ośrodków metropolitalnych należy wskazać, że charakter gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach sprawia, iż w mniejszym stopniu ma dla niej znaczenie dostępność przestrzenna, a większą – teleinformatyczna. Oznacza to, że gospodarka taka może być wielką szansą dla mniejszych ośrodków miejskich – dzięki niższym kosztom prowadzenia działalności (choćby kosztu powierzchni biurowej). Będzie to jednak wymagało stworzenia odpowiednich warunków infrastrukturalnych – co powinna mieć na uwadze krajowa polityka miejska.

Wnosimy o położenie większego nacisku na wsparcie rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach w mniejszych ośrodkach miejskich.

5. Werywkowe propozycje zmian w systemie dochodów jednostek samorządu terytorialnego

Od dłuższego już czasu poszczególne korporacje samorządowe domagają się kompleksowej reformy systemu dochodów jednostek samorządu terytorialnego; obecny system osiągnął bowiem kres swojej wydolności. Nieuzasadnione są werywkowe zmiany, jako że nie rozwiążą one narosłych przez lata problemów. Tymczasem przedłożone założenia zawierają fragmenty sugerujące taki właśnie sposób zmian. Przykładowo na str. 21 jako jeden z celów szczegółowych przytoczona została poprawa systemu finansowania rozwoju miast poprzez dostosowanie systemu finansowania JST na poziomie lokalnym do ich zadań, m.in. przez zmiany w zasadach subwencjonowania JST. Na marginesie wskazać należy, że podstawą gospodarki finansowej powinny być dochody własne, nie zaś subwencje.

Wnosimy o określenie, że poprawa systemu finansowania rozwoju miast będzie stanowiła część kompleksowej reformy systemu finansowania JST.

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: niedziela, 10, czerwiec 2012 17:16

Odsłony: 1482

Łączę wyrazy szacunku

Prezes Zarządu
Związku powiatów Polskich
(-) Marek Tramś